Gesprekskaarten **Kwaliteitskader leermiddelen**

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

slo

NATIONAAL KENNISINSTITUUT ONDERWIJS

Het Kwaliteitskader Leermiddelen helpt leraren en schoolleiders om de kwaliteit van leermiddelen zorgvuldig te beoordelen.
Alle thema's en criteria uit het kader zijn daarbij van belang.

Met deze gesprekskaarten bespreek je vooraf wat jullie als team van een leermiddel verwachten. Welke aandachtspunten vragen in jullie onderwijs extra nadruk? En welke aanvullende verwachtingen hebben jullie vanuit het vak, de leerlingen, jullie onderwijsvisie of het soort leermiddel?

De kaarten helpen om verwachtingen en perspectieven uit te wisselen. Gebruik de kaarten bijvoorbeeld tijdens een teamoverleg of werksessie. Ze vervangen het Kwaliteitskader niet. Na het gesprek gebruik je het volledige kader om een leermiddel daadwerkelijk te beoordelen.

Thema A.

Leerdoelen en inhoud

Een goed leermiddel helpt je om gericht aan leerdoelen te werken. Daarom is het belangrijk dat duidelijk is wat leerlingen gaan leren en dat de inhoud daarop aansluit. Ook mag je verwachten dat de inhoud correct, actueel en logisch opgebouwd is. Dit zijn basisvoorwaarden voor een goed leermiddel.

Bespreek samen

Wat verwachten jullie op dit thema van een goed leermiddel?

Wat werkt goed in de leermiddelen die jullie nu gebruiken? En wat niet?

Een goed leermiddel...

- ◯ maakt duidelijk wat leerlingen moeten leren en biedt inhoud die daarbij past;
- ◯ biedt correcte en actuele inhoud;
- ◯ geeft de leraar ruimte om te kiezen wat te gebruiken, over te slaan of te vervangen;
- ◯ is logisch opgebouwd en sluit aan bij wat leerlingen al weten en kunnen.

Bespreek samen

Welke punten vragen bij jullie extra aandacht?

Wat verwachten jullie nog meer van een goed leermiddel?

Thema B.

Didactiek en leerprocessen

Een goed leermiddel helpt leerlingen bij het leren.
Het biedt verschillende manieren om met de leerstof te oefenen en ondersteunt leerlingen bij hun leerproces. Ook houdt een goed leermiddel rekening met verschillen tussen leerlingen, zodat alle leerlingen de leerdoelen kunnen bereiken.

Bespreek samen

Wat verwachten jullie op dit thema van een goed leermiddel?

Wat werkt goed in de leermiddelen die jullie nu gebruiken?
En wat niet?

Een goed leermiddel...

- laat leerlingen actief oefenen en nadenken;
- helpt leerlingen om passende manieren van leren te gebruiken;
- helpt leerlingen te zien wat goed gaat en wat ze nog moeten leren;
- biedt leerlingen passende ondersteuning en uitdaging;
- biedt ruimte om zelfstandig én samen met anderen te leren;
- biedt rijke leerstof en gebruikt verschillende media op een passende manier.

Bespreek samen

Welke punten vragen bij jullie extra aandacht?

Wat verwachten jullie nog meer van een goed leermiddel?

Thema C.

Toegankelijkheid

Een goed leermiddel is begrijpelijk en bruikbaar voor alle leerlingen.
De taal en vormgeving zijn helder en de informatie is goed leesbaar.
Ook leerlingen met een ondersteuningsbehoefte moeten
het leermiddel goed kunnen gebruiken.
Dit geldt voor zowel fysieke als digitale leermiddelen.

Bespreek samen

Wat verwachten jullie op dit thema van een goed leermiddel?

Wat werkt goed in de leermiddelen die jullie nu gebruiken?
En wat niet?

Een goed leermiddel...

- ◯ gebruikt taal die leerlingen goed kunnen begrijpen;
- ◯ heeft een duidelijke en overzichtelijke vormgeving;
- ◯ is goed leesbaar, bijvoorbeeld door voldoende ruimte, contrast en een aanpasbare tekstgrootte;
- ◯ biedt alternatieven voor leerlingen die niet goed kunnen zien of horen;
- ◯ is ook goed te gebruiken en te bedienen voor leerlingen met een motorische beperking;
- ◯ werkt goed met hulpmiddelen, zoals voorleessoftware en spraakherkenning.

Bespreek samen

Welke punten vragen bij jullie extra aandacht?

Wat verwachten jullie nog meer van een goed leermiddel?

Thema D.

Inclusiviteit

Een goed leermiddel houdt rekening met verschillen tussen leerlingen en met de diversiteit in de samenleving. Leerlingen komen verschillende mensen, rollen, situaties en perspectieven tegen. Daarbij worden stereotiepe beelden en taal vermeden.

Bespreek samen

Wat verwachten jullie op dit thema van een goed leermiddel?

Wat werkt goed in de leermiddelen die jullie nu gebruiken? En wat niet?

Een goed leermiddel...

- ◯ laat verschillende mensen, achtergronden en situaties zien;
- ◯ laat mensen in verschillende rollen zien;
- ◯ vermijdt stereotiepe beelden en beschrijvingen;
- ◯ biedt ruimte aan verschillende perspectieven.

Bespreek samen

Welke punten vragen bij jullie extra aandacht?

Wat verwachten jullie nog meer van een goed leermiddel?

Thema E.

Lerarenmateriaal

Het lerarenmateriaal helpt de leraar om een leermiddel goed te gebruiken. Papieren of digitale handleidingen maken duidelijk welke keuzes achter het leermiddel zitten en hoe het aansluit op de leerdoelen.
Ook biedt het praktische ondersteuning bij het voorbereiden, uitvoeren en evalueren van het onderwijs.

Bespreek samen

Wat verwachten jullie op dit thema van een goed leermiddel?

Wat werkt goed in de leermiddelen die jullie nu gebruiken? En wat niet?

Goed lerarenmateriaal...

- ◯ maakt duidelijk welke onderwijsvisie achter het leermiddel zit;
- ◯ maakt duidelijk bij welke leerdoelen en leerlijnen het leermiddel past;
- ◯ legt uit hoe je het leermiddel klassikaal, in groepjes of voor zelfstandig werken kunt gebruiken;
- ◯ maakt duidelijk hoe AI verantwoord kan worden gebruikt;
- ◯ helpt om de ontwikkeling en resultaten van leerlingen te volgen en te evalueren.

Bespreek samen

Welke punten vragen bij jullie extra aandacht?

Wat verwachten jullie nog meer van het lerarenmateriaal?

Thema F.

Randvoorwaarden

Bij een goed leermiddel is duidelijk wie het heeft gemaakt en hoe het is ontwikkeld. Ook moet duidelijk zijn welke gegevens het leermiddel verzamelt, waarom dat gebeurt en wat er met die gegevens gebeurt. Deze punten worden vaak op schoolniveau beoordeeld, bijvoorbeeld door de schoolleiding of een ict- of privacydeskundige.

Bespreek samen

Wat verwachten jullie op dit thema van een goed leermiddel?

Wat werkt goed in de leermiddelen die jullie nu gebruiken? En wat niet?

Een goed leermiddel...

- ◯ maakt duidelijk wie het heeft ontwikkeld en welke bronnen zijn gebruikt;
- ◯ geeft informatie over hoe het is ontwikkeld en getest;
- ◯ maakt duidelijk welke gegevens worden verzameld en waarom;
- ◯ verzamelt alleen gegevens die echt nodig zijn;
- ◯ maakt duidelijk hoe lang gegevens worden bewaard en wie erbij kan.

Bespreek samen

Welke punten vragen bij jullie extra aandacht?

Wat verwachten jullie nog meer van een goed leermiddel?